

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-02-03
Besvaras senast
2016-02-24

Till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:359 Äldreomsorg

Under de senaste veckorna har äldre människors boendeformer debatterats – en debatt som på många sätt blottlagt de brister som finns. Det blir nämligen allt svårare att få en plats på vård- och omsorgsboende. Antalet platser i permanent vård- och omsorgsboende, det som tidigare hette särskilt boende, minskade mellan 2002 och 2011 med 20 000 platser. Fram till och med 2011 minskade andelen personer över 65 år som hade särskilt boende från 7,5 procent till 5,2 procent. Under de senaste tre åren har antalet äldre i särskilt boende minskat med 3 200 personer, samtidigt som fler äldre får omfattande hemtjänstinsatser (Socialstyrelsens ekonomiska analyser och lägesrapport 2013). I stället ser man ett mönster där de gamla hänvisas till att bo kvar i sina ordinarie boenden och få hemtjänst trots att de önskar få flytta in på ett äldreboende. Socialstyrelsen skriver i sin rapport *Vård och omsorg om äldre* (2015) att ”möjligheterna för äldre att bo i särskilt boende har begränsats under de senaste fem åren”.

Ett åttiototal kommuner uppger att de har brist på boenden i förhållanden till de äldres behov, och ännu fler bedömer det som att det inom fem år kommer att råda brist på äldreboenden. Detta sker medan antalet äldre alltså ökar – andelen personer som är 80 år och äldre förväntas öka från 5,3 procent till 7,5 procent mellan 2013 och 2030.

Socialtjänstlagen stipulerar att äldre ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande och att kommunerna ska inrätta särskilda boendeformer för service och omsorg för de som behöver det (socialtjänstlagen). På grund av bland annat den rådande bristen på boenden i många kommuner är det dessvärre inte ovanligt att äldre nekas plats på äldreboende, trots starka önskemål om att få flytta till ett sådant. Utöver de fördelar som en flytt till ett äldreboende skulle medföra för individen görs också samhällsekonomisk nytta eftersom de äldre som önskat flytta in på äldreboende men nekats står för en högre andel sjukhusbesök än de som beviljats inflyttning.

En bra äldreomsorg är inte bara en välfärdsfråga, det är också en viktig jämställdhetsfråga. Kvinnor är överrepresenterade både bland personalen och bland de anhöriga som tar ett stort ansvar för äldre familjemedlemmar när samhället inte förmår att tillgodose de äldres behov. En utbyggd och välfungerande äldreomsorg är en förutsättning för att många kvinnor ska kunna delta på arbetsmarknaden och därigenom ha en egen inkomst.

Kvinnor utgör också majoriteten i den äldre befolkningen eftersom de generellt sett lever längre än män. Kvinnor som har levt sina liv ihop med män lever ofta ensamma de sista åren i livet, och det är ett faktum att kvinnor i Sverige ofta är ett par år yngre än sin partner.

Oro och otrygghet bedöms inte längre som tillräckliga skäl för att bevilja vård- och omsorgsboende, utan i många fall krävs en demensdiagnos för att få en plats. Det förekommer även att väntetiderna för att få en plats är alltför långa, varmed ett större ansvar lastas över på de anhöriga.

Jag vill med anledning av detta fråga statsrådet Åsa Regnér:

1. Vilka åtgärder anser statsrådet att det behövs för att säkerhetsställa äldres behov av äldreboende?
2. Hur tänker statsrådet säkerställa att kommunernas bedömning av socialtjänstlagen blir mer likställd över landet?
3. Anhöriga tvingas ta ett väldigt stort ansvar när det fattas boenden, vilket i sin tur får konsekvenser för jämställdheten. Vilka åtgärder vill statsrådet vidta för att minska dessa effekter?

.....
Karin Rågsjö (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors